

ВІЛЕН ГОРСЬКИЙ – ЛЮДИНА, ФІЛОСОФ, ВИКЛАДАЧ¹

Віктор Котусенко

Пригадую спекотний літній день першої посвяти у студенти відродженої Києво-Могилянської академії. Майбутні студенти, багато з яких покинули інші навчальні заклади заради чогось надзвичайного, нового і більше схожого на мрію, ніж на реальність, збиралися на Софійській площі разом зі своїми батьками, друзями та майбутніми викладачами. Розрізнити таких людей було дуже просто – майбутні спудеї та їхні професори були в мантиях, що викликало особливу увагу людей, які прийшли на свято або просто проходили вулицями. Проте серед осіб у мантиях виразно виділялася одна людина, надзвичайно схожа на Сократа, бо навколо неї одразу зібралася група слухачів. Питань у них було дуже багато – про академію, її історію, і особливо багато – про філософію. Стало зрозуміло, що люди спілкуються з філософом, який сам утілює щось більше, ніж звичайне знання свого предмета. Це була зустріч із мудрістю. Саме та спокійна мудрість, яку випромінювала тоді ця людина, викликала довіру, і своїм виглядом філософ підтверджував, що вибір, який зробили молоді люди, ідучи до найстарішого й водночас такого молодого університету України, був правильним.

---

¹ Ці слова вдячності було написано до 70-річчя з дня народження Вілена Горського у 2001 р. Подаємо (з редакційними правками) за першодруком: Котусенко В. Вілен Горський – людина, філософ, викладач / Віктор Котусенко // Людина, яка здатна почути іншого. Вілену Горському – 70 / уклад. Ю. Завгородній ; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.», кафедра філософії та релігієзнавства. – К., 2001. – С. 9–11.

Ця людина мала поставу професора і говорила по праву людини, для якої українська філософія була справою життя. Мої батьки також прислухалися до такого надзвичайно авторитетного голосу і були дуже вражені цією людиною, а згодом, свого часу, глибоко зрозуміли прагнення молодшої людини навчатися на кафедрі у філософа, якого вони запам'ятали на все життя.

Без сумніву, Вілен Сергійович Горський для багатьох поколінь своїх учнів – втілення величчя і, без перебільшення, вічності філософії. Він, як ніхто, демонструє усім своїм життям і творчістю, що історик філософії ніколи не може стояти осторонь того процесу, який досліджує, – він повинен і сам бути філософом, любомудром. Вілен Сергійович завжди закликав до більшого, ніж виокремлене дослідження, до втілення мудрості в життя. Це був найорганічніший підхід до філософії, який ми будь-коли бачили. Тому, коли Вілен Сергійович говорить про сприйняття києворуськими мислителями філософа як того, хто прагне «знання Божих та людських речей» передусім через «детелію», тобто усім своїм життям і кожним своїм учинком, розумієш, що ні від кого це не звучало б так переконливо, як від нього.

А ще Вілен Сергійович навчив своїх учнів завжди прагнути широти і водночас надзвичайної об'єктивності історико-філософських досліджень. Історик філософії в усі часи відіграватиме особливу роль у культурі, адже він відповідає за те, щоб та «квінтесенція культури», якою є філософія, завжди залишалася актуальною для сучасника, смаки якого так часто змінюються. Завдяки цьому філософ-історик завжди має справу з одним і тим самим засадничим діалогом ідей, поглядів і світоглядів, що триває вже тисячі років, і тому в певному сенсі він перебуває поза часом, прилучений до вічності.